

ретьної роботи з розширення і поглиблення знань із суміжних дисциплін.

Література

1. Справочная книга по охране труда в машиностроении / Г.В.Бекетов, Н.Н.Борисова, В.И.Коротков и др.; Под общей редакцией О.Н.Русака. – Л.: Машиностроение. Ленинградское отделение, 1989. – 543с.
2. Староста В. Завдання як засіб реалізації міжпредметних зв'язків // Фізика та астрономія в школі. – 2004. – №2. – С.31 – 35.
3. Шарко В.Д. Сучасний урок фізики: технологічний аспект / Посібник для вчителів і студентів. – К., 2005. – 220с.

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Нікіфорова Н.Й, Нікіфорова О.В. (м. Харків)

Впровадження міжнародних стандартів освіти і пов'язана з цим переорієнтація системи підготовки фахівців на новітні технології світового освітнього розвитку передбачають подальше удосконалення форм і методів організації самостійної роботи та контролю знань студентів. Актуальним є перехід від навчання як запам'ятовування інформації та її простого відтворення до процесу набуття студентом навичок практичного використання отриманих знань в його майбутній діяльності шляхом ефективно організації самостійної роботи студентів.

Посилення ролі самостійної роботи студентів приводить до зміни організації навчального процесу. Завданням навчального закладу стає не тільки надання студентам системи знань, умінь та навичок, але й забезпечення розвитку особистості кожного студента. Процеси навчання та становлення особистості - нероздільні, повинні здійснюватися послідовно та безперервно, щоб забезпечити здатність майбутнього фахівця до професійної діяльності, оновлення знань, підтримки рівня кваліфікації, саморозвитку, самоосвіти, інноваційної діяльності, налагодження ділових контактів, індивідуальної і колективної творчості.

Самостійна робота студента — це форма організації навчального процесу, відповідно до якої заплановані завдання виконуються студентом в позааудиторний час під методичним керівництвом викладача. Самостійна робота — це робота, організована самим студентом через його внутрішні пізнавальні мотиви й здійснювана ним у найбільш зручний, на його думку, час.

Самостійна робота повинна сприяти формуванню у студента навичок систематизувати, планувати, контролювати і регулювати свою діяльність без допомоги зі сторони. Викладач є керівником самостійної роботи студента, він допомагає студенту в оволодінні матеріалами навчального курсу, створює атмосферу максимальної взаємодії та співпраці.

Таким чином, метою самостійної роботи є засвоєння в повному обсязі навчальної програми та послідовне формування у студентів самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості майбутнього фахівця.

Самостійна робота виконує певні дидактичні функції:

- закріплення знань, одержаних під час аудиторної роботи,
- розширення і поглиблення учбового матеріалу,
- формування умінь і навичок самостійного виконання завдань,
- розвиток самостійності міркувань,
- придбання умінь щодо систематизації, планування, контролю й регулювання власної діяльності без допомоги викладача.

Самостійна робота студента може бути організована за таких форм, як:

- аналіз проблемних ситуацій (кейсів);

- опрацювання періодичних видань та інтернет джерел за напрямком підготовки;
- систематизація матеріалу перед написанням модулів та складанням іспитів;
- складання словника термінів;
- створення блок-схем та інтелект-карт;
- написання доповідей, рефератів, есе на актуальні теми;
- аналіз статистичних даних;
- аналітична та дослідницька робота;
- участь в наукових конференціях з окремих тем дисципліни;
- студентом міні-лекцій;
- складання кросвордів;
- презентацій власної експертної оцінки актуальних проблем сьогодення;
- виконання індивідуальних розрахункових та ситуаційних завдань та інш.

Самостійна робота студентів охоплює зазвичай три види робіт:

- самостійна робота, що забезпечує підготовку до поточних аудиторних занять (лекцій, семінарів, практик);
- пошукова аналітична робота;
- наукова робота.

Самостійна робота, що забезпечує підготовку до поточних аудиторних занять проводиться студентом самостійно в позааудиторний час та передбачає вивчення лекцій, обов'язкової та додаткової літератури. Опрацювання теоретичних основ курсу здійснюється студентом регулярно та повинно підлягати контролю з боку викладача шляхом проведення опитувань, письмових контрольних робіт.

Пошукова аналітична робота може здійснюватися як у формі підготовки доповідей та рефератів за окремими питаннями курсу, так і в межах підготовки студентом міні-лекцій, складання кросвордів, презентацій власної експертної оцінки актуальних проблем сьогодення.

Наукова робота студента може складатися з виконання науково-дослідних робіт з подальшою презентацією результатів досліджень на студентських конференціях з профільних дисциплін та публікацією матеріалів у виді статей та тез доповідей.

Вибір конкретної форми залежить від ряду факторів зовнішнього та внутрішнього характеру, таких, як специфіка предмета навчання, аудиторії, часові рамки, рівень підготовки студентів та інше. Важливим фактором вибору форми самостійної роботи студента є специфіка його майбутньої професійної діяльності. Дуже популярною формою організації самостійної роботи студентів в сучасних умовах є метод кейсів, який передбачає безпосередню участь студентів і викладача у обговоренні ділових ситуацій або завдань, сприяє розвитку вміння аналізувати різні ситуації, оцінювати альтернативи, вибирати оптимальний варіант і складати план втілення його в життя.

Самостійна пізнавальна діяльність студентів має бути спрямована на розвиток їх творчих здібностей. З цією метою створюється комплект завдань творчого характеру різного рівня складності в залежності від рівня підготовки студентів. Викладач комбінує матеріал різних занять в один новий, пов'язуючи його з життєвими ситуаціями, передбачає індивідуальні завдання різного характеру (пошукові, випереджаючі, тощо).

При організації самостійної роботи важливе значення має переосмислення ролі викладача, який повинен стати консультантом для студента при виконанні їм індивідуального самостійного завдання, наполегливо сприяти залученню студентів до активної наукової праці, розробляти якісне організаційно-методичне забезпечення індивідуальної роботи студентів, упроваджувати

сучасні, особливо комп'ютерні, технології організації навчання.

Особливу увагу слід приділяти організації колективної самостійної роботи студентів (парами, трійками, групами), забезпечуючи при цьому максимальну зайнятість кожного. Робота в малих групах дасть змогу студентам більш ефективно виконувати завдання з дисципліни за рахунок атмосфери співпраці. Всі етапи занять закінчуються аналізом виконаної студентами роботи, показом досягнутого результату.

Ефективність самостійної роботи студента залежить від таких факторів, як:

- забезпечення раціонального поєднання аудиторної та самостійної роботи студентів;
- наявності необхідного методичного матеріалу для ефективного перетворення самостійної роботи в творчий процес;
- надання своєчасної допомоги викладачем під час виконання студентом індивідуальних завдань;
- організації якісного контролю за успіхами студентів.

Отже, процес контролю якості знань студентів має бути максимально націлений на індивідуальний підхід до кожного студента. Важливим є те, що при проведенні контролю викладачу необхідно враховувати індивідуально-психологічні особливості студента і пам'ятати, що кожен студент є особистістю.

Підводячи підсумки, слід підкреслити, що організації самостійної роботи студентів, як основної складової процесу навчання, в сучасних умовах слід приділяти особливе значення.

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ КУРСУ «ЛІКАРСЬКІ РОСЛИНИ (ФІТОНЦИДОЛОГІЯ)»

Панасенко Т.В. (м. Полтава)

Навчальна дисципліна «Лікарські рослини (фітонцидологія)» викладається для студентів другого курсу природничого факультету Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка за напрямом підготовки «Біологія». Згідно навчального плану вона входить до циклу професійної та практичної підготовки, вибіркової частини і включає 90 годин, які розподіляються таким чином: лекційних занять – 20 год., практичних занять – 18 год., самостійна та індивідуальна робота – по 26 год., форма контролю – залік [1].

Метою вивчення курсу «Лікарські рослини (фітонцидологія)» є оволодіння студентами методики знаходження, визначення, оцінки запасів лікарських рослин різних фітоценозів, раціонального їх використання, вміння підготовки лікарської сировини до застосування та набуття знань і навичок практичного їх використання при лікуванні нескладних захворювань. Дана мета обумовлює завдання, які виконуються при викладанні навчальної дисципліни:

- з'ясувати предмет і завдання ресурсознавства лікарських рослин, засвоїти нормативно-правові основи використання ресурсів лікарських рослин;
- розкрити суть основних геоботанічних понять;
- розкрити поняття про діючу речовину лікарських рослин, охарактеризувати терапевтичну дію первинних і вторинних органічних сполук;
- наводити приклади лікарських рослин із різних фітоценозів, у тому числі місцевої флори, проаналізувати їх біоморфологічні, екологічні та фітотерапевтичні властивості;
- оволодіти методикою збору, сушіння, упаковки, транспортування і